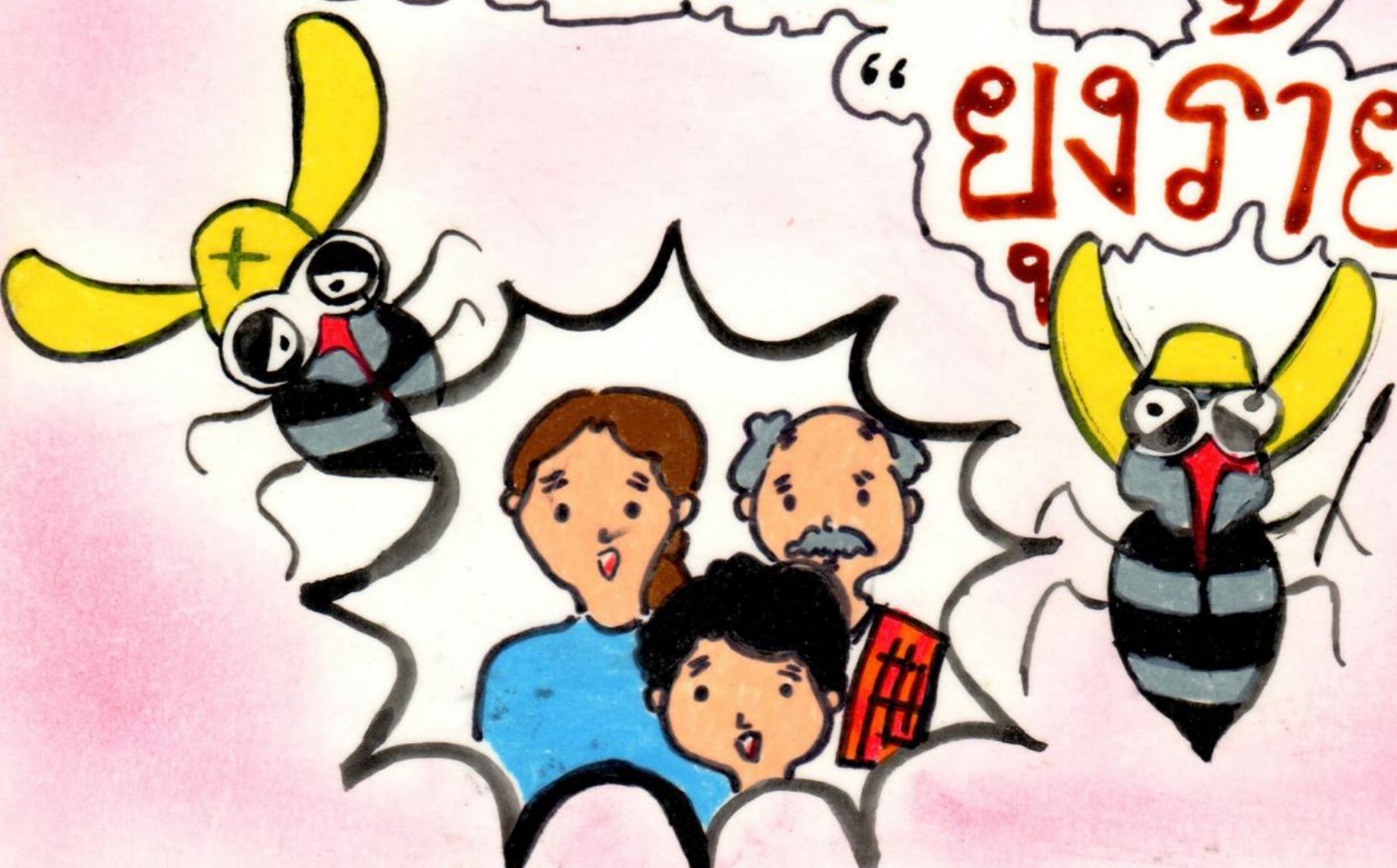

ปราชญ์
ปราชญ์...

“ ขงจาย! ”

บัญชา เกียรติจรุงพันธ์ บรรณาธิการ, กมลฉัตร รามาศย์ และคณะ (2559). **ปราบสิ้นยุงร้าย.**

โครงการน้อมนำการพัฒนาตามแนวพระราชดำริมาบูรณาการต่อยอดงานพัฒนาการศึกษา
พ.ศ. 2559

สำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

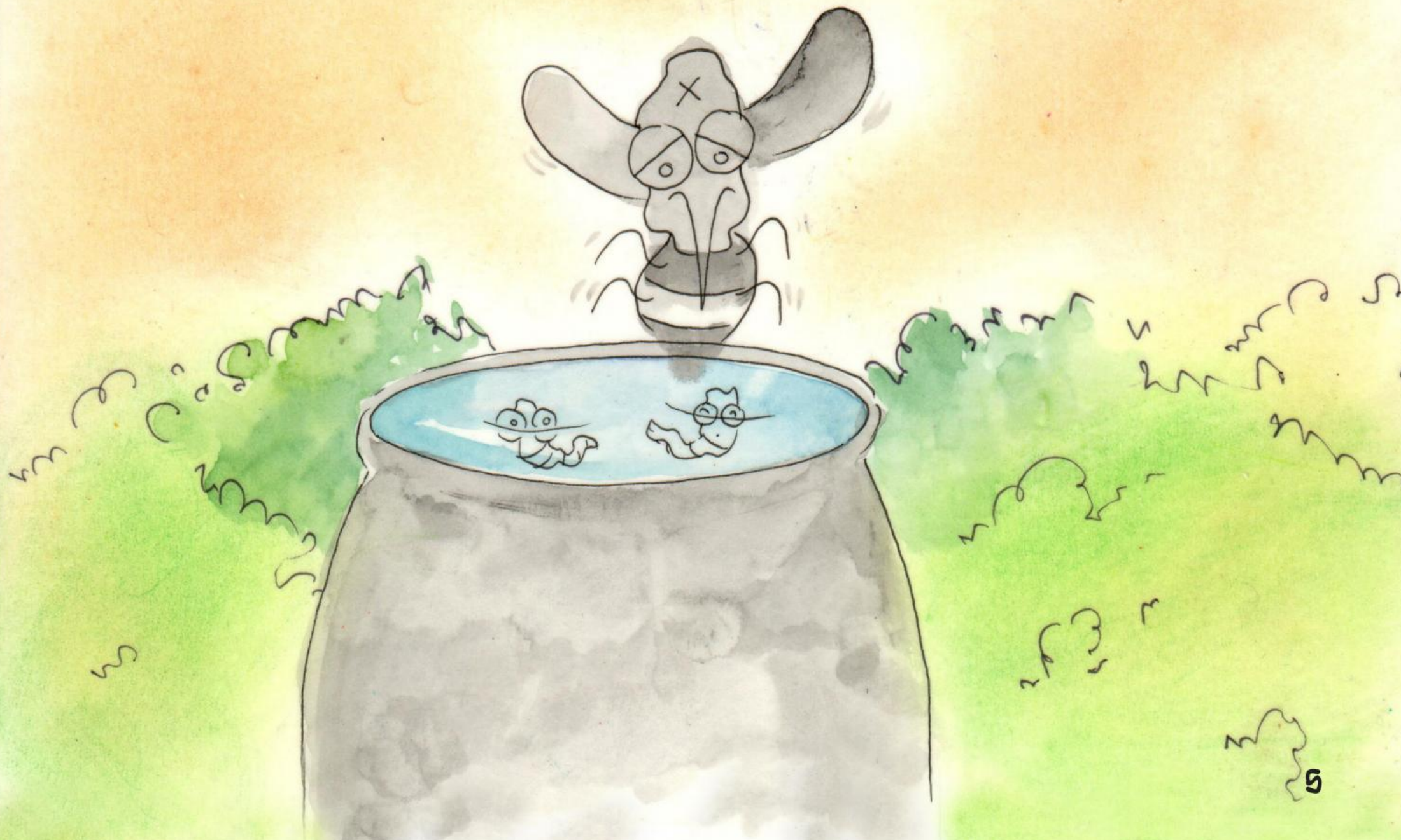
หนังสือสำหรับชุมชน และโรงเรียน

บ้านดอนแฉม ตำบลยางคำ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

ณ หมู่บ้านดอนแฉม หลังจากฤดูทำนาผ่านไป
ฝนที่ตกลงมาตามฤดูกาลทำให้เกิดน้ำขังในนารวมไปถึงภาชนะใส่น้ำต่าง ๆ
ในหมู่บ้าน เช่น โอ่ง อ่าง ตุ่ม เป็นต้น

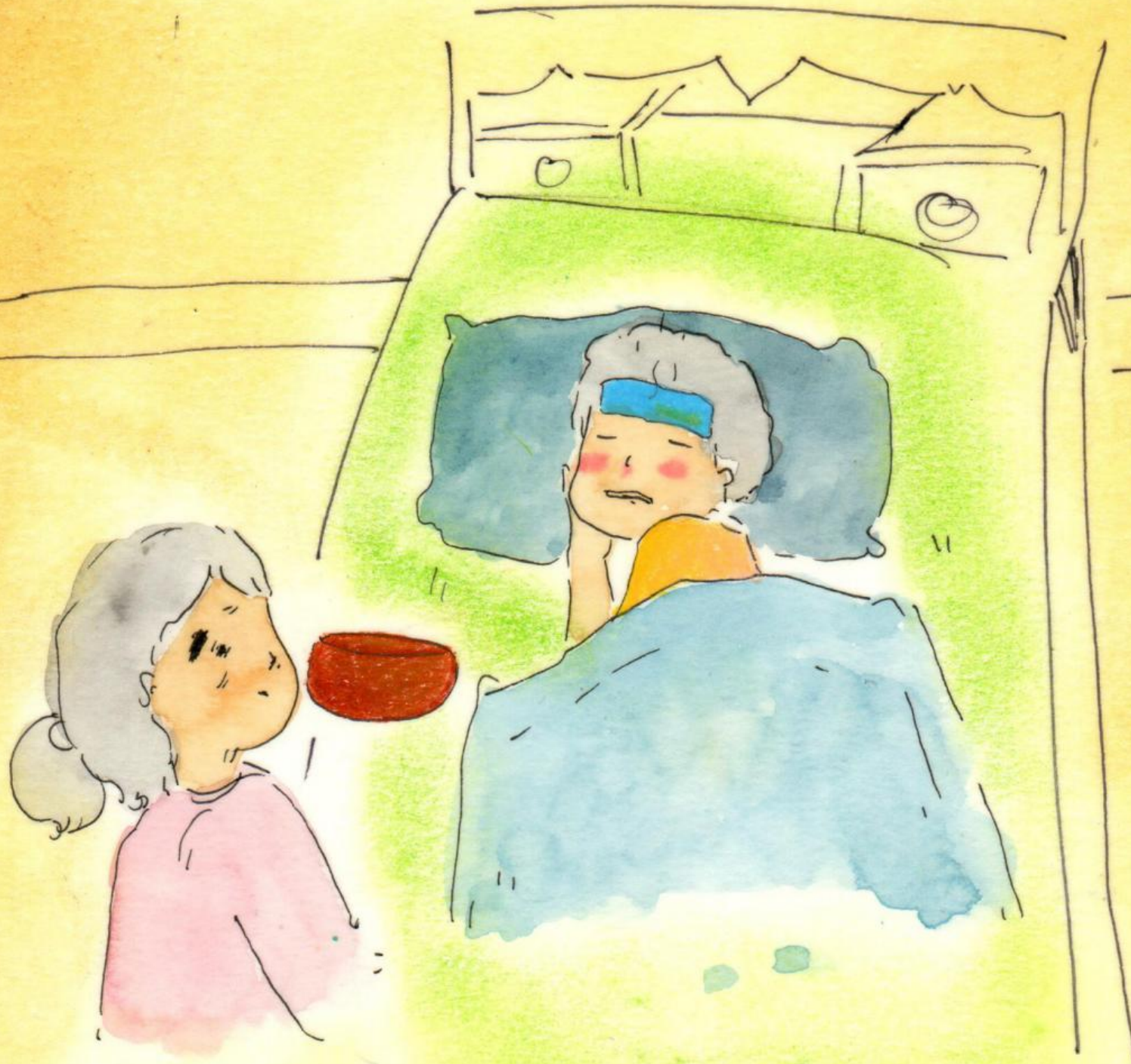
น้ำที่ขังในภาชนะ เมื่อไม่ได้ปล่อยน้ำทิ้งไปหลายวัน
จึงเป็นที่สำหรับให้ยุงมาวางไข่ ไข่ของยุงจะฟักเป็นลูกน้ำ
ลูกน้ำจะฟักเป็นตัวโม่ง สุดท้ายตัวโม่งจะกลายเป็นยุง
แล้วบินออกไปดูดเลือดหวาน ๆ ของเด็ก ๆ กิน

เด็กชายดิน เจียบและเพื่อน ๆ กำลังวิ่งเล่นใกล้สวนป่าในช่วงเวลาเย็น ๆ ในขณะที่วิ่ง
เล่นกันอยู่ก็มีฝูงยุงตัวเมียบินเข้ามาใกล้
ก่อนที่ยุงหลายตัวจะเข้ามากัดและดูดเลือดของเจียบ

เวลาผ่านไป 3 วัน เจ็บก็มีอาการไข้ขึ้นสูงแต่ไม่มีน้ำมูก
มีตุ่มผุดขึ้น ปวดเมื่อยเนื้อตัว มีเลือดกำเดาไหลออกมา

หลังจากนั้นไม่กี่วันดินก็มาหาเจี๊ยะที่บ้านเพื่อมาเล่นด้วย

“เจี๊ยะอยู่ไหนครับ” ดินถามแม่เจี๊ยะ

“เจี๊ยะไม่สบายนะดิน ตอนนี้นอนอยู่ในบ้าน”

“เหรอครับ ผมขอเข้าไปเยี่ยมหน่อยครับ”

แล้วดินก็เดินเข้าไปในบ้าน

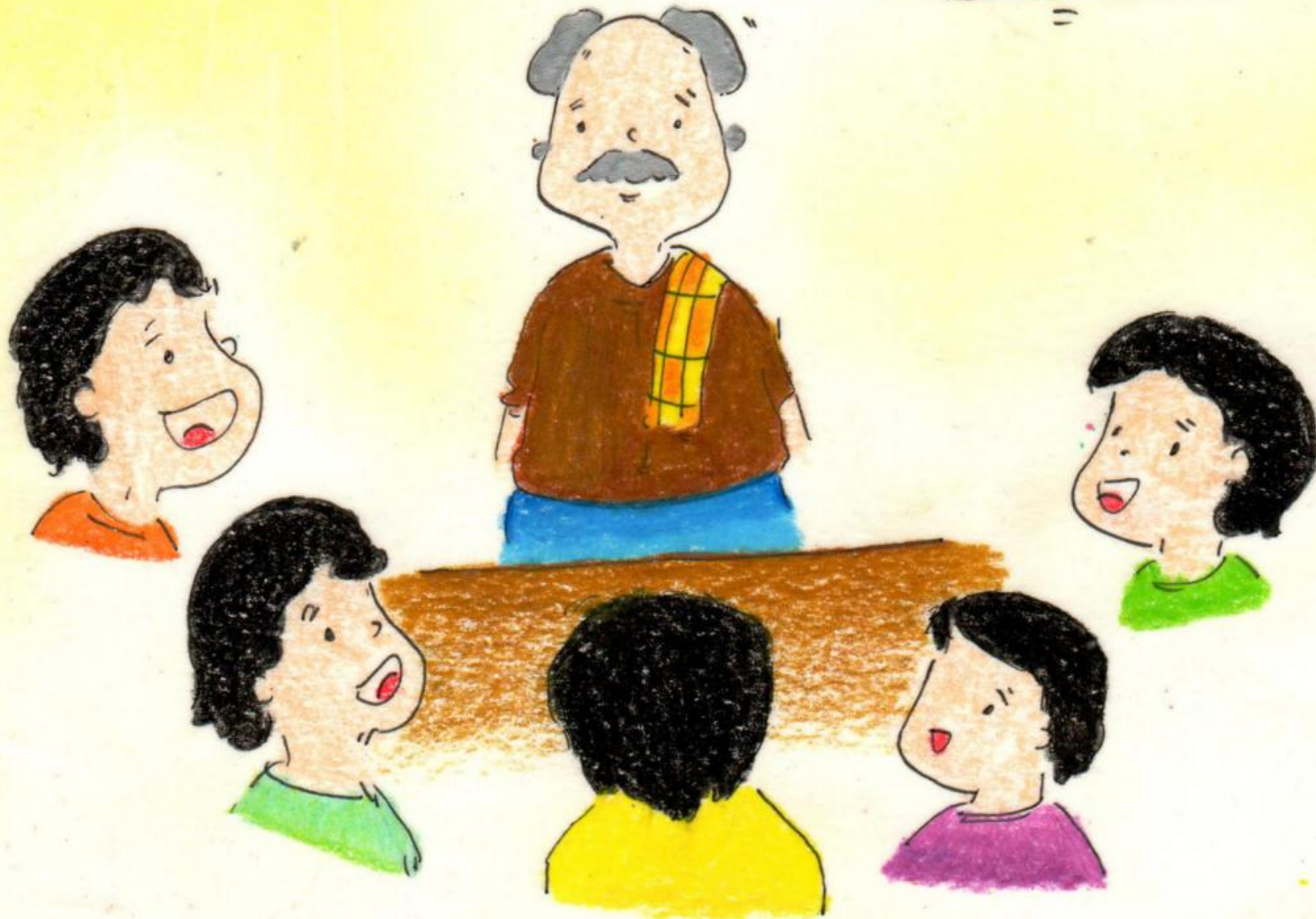

วันต่อมา หลังจากตื่นนอน
ดิฉันรู้สึกตัวเองตัวร้อนและปวดเมื่อยตามร่างกาย
ดิฉันไปบอกแม่เรื่องนี้
แม่บอกให้ดิฉันไปนอนพักและบอกว่าตื่นมาก็คงหาย

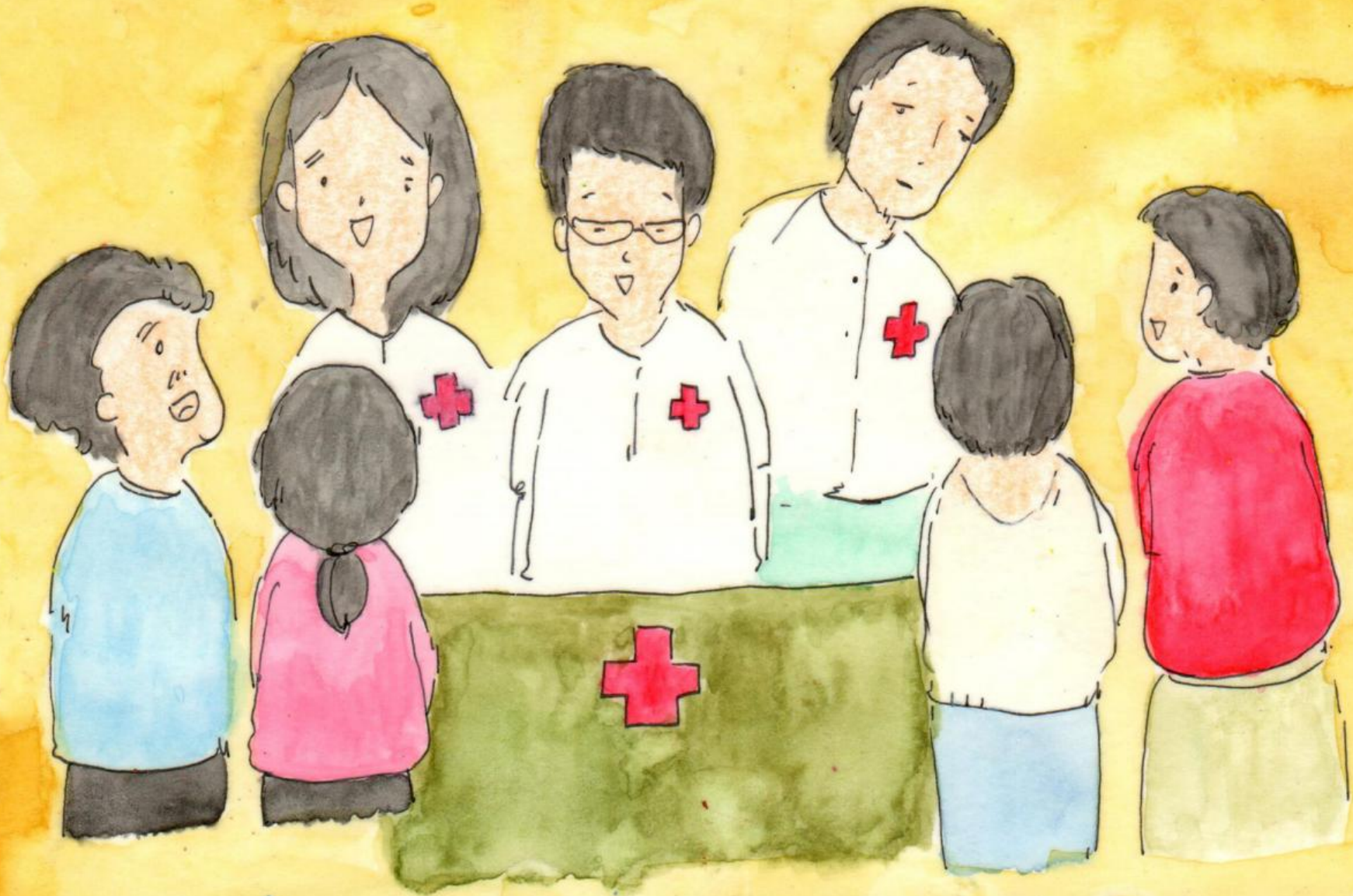
ผ่านไปอีกหลายวัน อาการของดินและเจ็บบก็เริ่มทรุดลงเรื่อย ๆ
รวมถึงเด็กในหมู่บ้านก็เริ่มมีอาการเดียวกัน
ผู้ใหญ่บ้านจึงจัดประชุมแล้วชาวบ้านก็ลงความเห็นให้พากันไปไหว้ดอนปู่ตา
เพื่อขอพรให้เด็ก ๆ ในหมู่บ้านหายป่วย
แต่อาการของเด็ก ๆ ก็ยังไม่ดีขึ้น

ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน

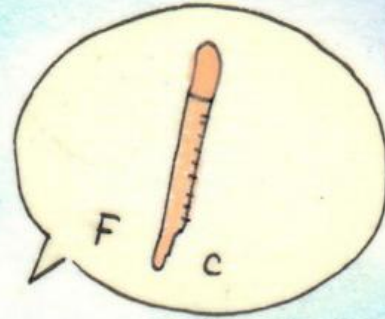

วันถัดมา ก็มีหมอและพยาบาลเข้ามาในหมู่บ้าน
หลังจากทราบข่าวว่ามีโรคระบาดเกิดขึ้น
พ่อแม่จึงพาพวกเด็ก ๆ ที่ป่วยมาให้ตรวจ
หมอได้ทำการรักษาพร้อมกับฉีดยาให้เด็กทุกคน

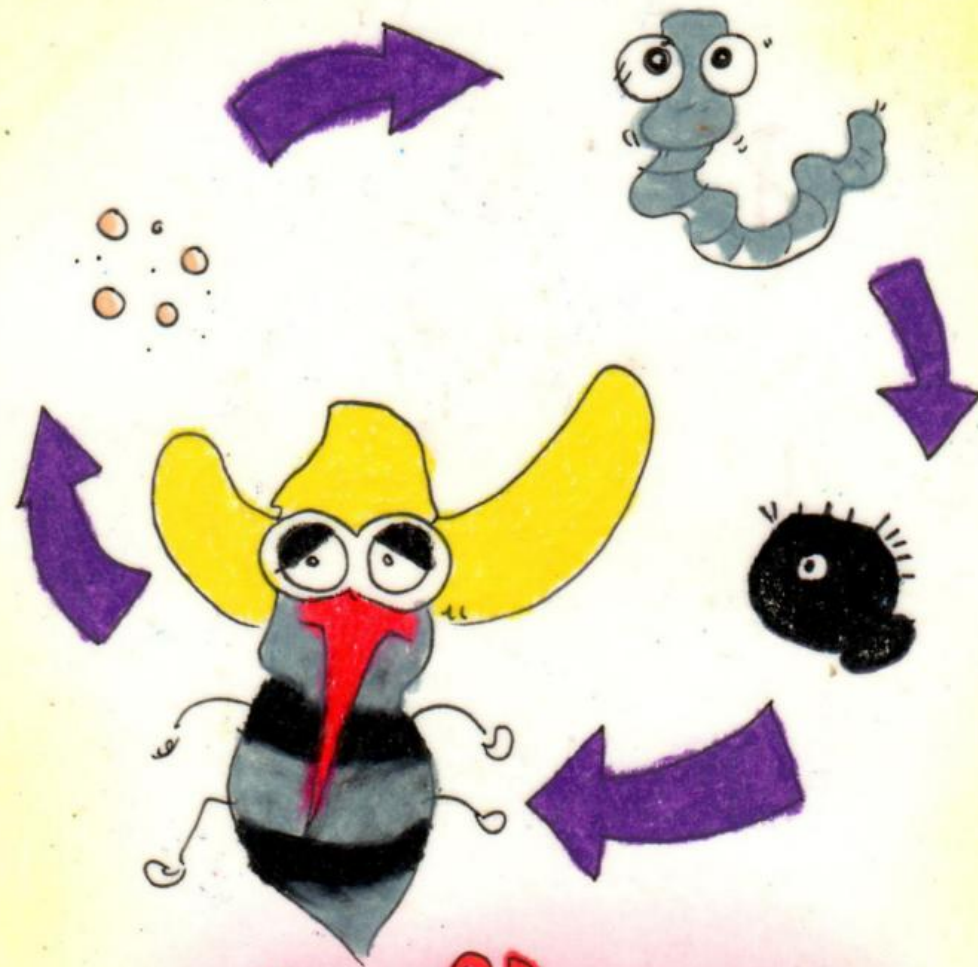
หน่วยแพทย์เคลื่อนที่..

เมื่อทำการรักษาครบทุกคนแล้ว
หมอก็ได้อธิบายให้ความรู้กับชาวบ้านว่า
โรคที่เกิดขึ้นนี้เรียกว่าโรคไข้เลือดออก มีสาเหตุมาจากยุงลายเป็นพาหะ
นำเชื้อโรค อาการของโรคคือตัวร้อนและมีไข้สูง ปวดเมื่อยตามร่างกาย
มีตุ่มแดง ๆ ขึ้นตามตัว และถ้าหากปล่อยไว้หลายวันอาจเสียชีวิตได้

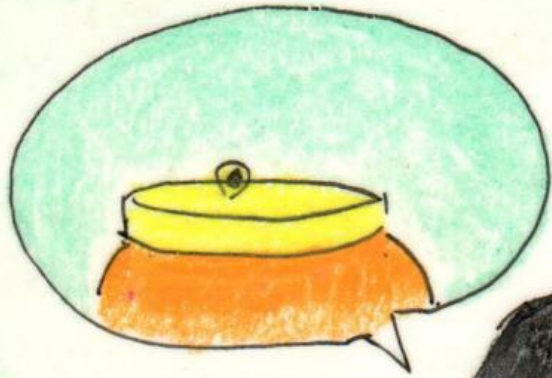
พ่อของเจียบได้ยกมือขึ้นแล้วถามหมอว่า
“แล้วมันจะมีวิธีป้องกันอย่างไรครับ” คุณหมอจึงได้อธิบายว่า
“ยุ่งลายนั้นเกิดมาจากไข่ที่แม่ยุ่งได้ไข่ไว้ขณะที่มีน้ำขัง
แล้วจากนั้นก็ฟักตัวเป็นลูกน้ำ เป็นตัวโม่ง และเป็นตัวเต็มวัยในที่สุด”

វង្សជីវិតបង្ក

“การป้องกันก็ไม่ยาก

เพียงแค่เราหมั่นคว้าและทำความสะอาดภาชนะเพื่อให้ไม่เป็นแหล่ง
เพาะลูกน้ำยุงลาย เพียงเท่านี้เราก็สามารถกำจัดปัญหาที่ต้นเหตุได้แล้ว”

“แต่ถ้าหากมีอาการแล้วสามารถรักษาเบื้องต้นได้เหมือนไข้ทั่วไป
คือ การทานยาพาราเซตามอลและพักผ่อนให้เพียงพอ
หากอาการไม่ดีขึ้นหรือทรุดหนักลงให้รีบไปพบแพทย์ทันที”

เด็ก ๆ และชาวบ้านต่างตระหนักเห็นความสำคัญของปัญหานี้
“ผมจะพาชาวบ้านกำจัดลูกน้ำยุงลายตามคำแนะนำของหมอครับ” ผู้ใหญ่บ้านพูดขึ้น
แล้วก็ให้ชาวบ้านทำตามวิธีป้องกันที่หมอแนะนำ
ชาวบ้านก็แยกย้ายกลับไปที่บ้านของตน

เมื่อกลับไปถึงบ้านชาวบ้านต่างพากันคว่ำภาชนะที่มีน้ำขัง
และบอกเรื่องนี้ต่อ ๆ กันให้คนอื่นที่ไม่ได้ไปประชุมให้รู้
วิธีการป้องกันและรักษาด้วย

เมื่อได้รับการรักษาแล้วเด็ก ๆ ก็มีอาการดีขึ้นตามลำดับ
รวมถึงดินและเจียบ แล้วทั้งสองคนก็กลับไปเล่นด้วยกันได้เช่นเดิม

หลังจากเหตุการณ์ในครั้งนั้นหมู่บ้านดอนแถมก็ไม่เคยประสบปัญหาไข้เลือดออก
และมีสุขภาพดีกันถ้วนหน้า

ดอนปู่ตา...ผู้รักษาพงไพร

ดอนปู่ตาเป็นบริเวณป่าที่
ดอนที่น้ำท่วมไม่ถึง ทุกหมู่บ้านของชาว
อีสานต้องมี “ดอนปู่ตา” เป็นที่ประทับ
ของผีปู่ตาหรือผีอารักษ์ของหมู่บ้าน ซึ่ง
ภายในป่าดอนปู่ตามีการสร้างหอพ่อปู่
และแม่ย่าไว้กราบไหว้

โดยปกติ ชาวบ้านจะ
ประกอบพิธีเลี้ยงผีปู่ตาในทุกวันพุธ
ก่อนเพล ซึ่งเป็นการเซ่นไหว้ประจำ
สัปดาห์ และในรอบปีจะมีการเซ่นไหว้
ใหญ่ครั้งหนึ่งซึ่งมักจะทำในเดือน
กรกฎาคมก่อนจะลงทำนา

มีของเซ่นไหว้ ดังนี้ เหล้าหนึ่ง
ไห ไก่หนึ่งตัว สำหรับหวานสีสำหรับ หมาก
หนึ่งคำ และบุหรี่ยี่สิบมวน และมี “เต่า
จ้ำ” หรือ “ชะจ้ำ” เป็นผู้ทำหน้าที่ติดต่อ
เจรจากับผีปู่ตา และเป็นผู้กล่าวนำและ
กล่าวแทนชาวบ้านในพิธีเซ่นไหว้

ที่มา :

<http://ich.culture.go.th/index.php/th/ich/knowledge-about-nature-universe/269-nature-universe/431--m-s>

หนังสือเรื่อง ปราบสิ้นบุงร้าย

สำหรับชุมชน และโรงเรียน

บ้านดอนแถม ตำบลยางคำ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

ผลิตและสร้างขึ้นตามแผนงานโครงการน้อมนำการพัฒนาตามแนวพระราชดำริมาบูรณาการ

ต่อยอดงานพัฒนาการศึกษา พ.ศ.2559

สำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผศ.ดร.เพ็ญประภา เพชระบูรณิน ผู้จัดการสำนักงาน

ดร.ประยุทธ์ ชูสอน ที่ปรึกษาโครงการ

ดร.พงษ์ศักดิ์ ยั่งยืน ที่ปรึกษาโครงการ

ผศ.ดร.บัญชา เกียรติจรุงพันธ์ หัวหน้าคณะทำงานโครงการ

ผศ.ดร.นิลาวรรณ ฉันทะปรีดา คณะทำงานโครงการ

ผศ.ดร.วิลาวัลย์ ชมนิรัตน์ คณะทำงานโครงการ

ผศ.ดร.ยศ บริสุทธิ์ คณะทำงานโครงการ

นางเบญจมาภรณ์ มามุข คณะทำงานโครงการ

ดร.เชษฐา โพธิ์ประทับ คณะทำงานโครงการ

นางสาวฤทัยรัตน์ สุพะนันย์ คณะทำงานโครงการ

นางสาวสาวิตรี ศรีมงคล คณะทำงานโครงการ

โรงเรียนดอนแฉม ครู นักเรียน ปราชญ์ท้องถิ่น ชาวบ้านในชุมชน บ้านดอนแฉม

นายอนุชา ลมคำภา ผู้อำนวยการโรงเรียน

นางชุตินา ไชยรส ครู/ผู้ประสานงาน

นายสมพร บุญผิว ปราชญ์ท้องถิ่นด้านประวัตินมู่บ้าน

เด็กชายทรงวุฒิ ปัสยง นักเรียน

เด็กชายภูวดินทร์ เหล่าป้อง นักเรียน

เด็กชายศุภชนม์ บุญผิว นักเรียน

เด็กชายวิสรุต วงษ์สิงขาม นักเรียน

เด็กชายรัชชานนท์ แสนคำวัง นักเรียน

เด็กหญิงปรียาภรณ์ ใจคำ นักเรียน

เด็กหญิงพลอยชมพู สอนนอก นักเรียน

คณะวิทยากร ปฏิบัติการในชุมชน สร้างและผลิตหนังสือเล่มเล็กและภาพยนตร์สั้น

อาจารย์และนักศึกษาสภาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผศ.ดร.บัญชา เกียรติจรุงพันธ์ บรรณาธิการ	อาจารย์
นางสาวกมลฉัตร รามาศย์ วิทยากร/สร้างและผลิต	นักศึกษา
นายตะวัน เมินธนู วิทยากร/สร้างและผลิต	นักศึกษา
นายศุภกร ดิ่งสวัสดิ์ วิทยากร/สร้างและผลิต	นักศึกษา
นางสาวศุภามาส โขติประเดิม วิทยากร/สร้างและผลิต	นักศึกษา
นางสาวธารทิพย์ ชำกรม วิทยากร/สร้างและผลิต	นักศึกษา
นางสาวปณาลี นาคฤทธิ วิทยากร/สร้างและผลิต	นักศึกษา
นางสาวสุวิชชา จินดาวณิช วิทยากร/สร้างและผลิต	นักศึกษา

เด็กหญิงโชติมณี แก้ววิเศษ นักเรียน
เด็กหญิงธรรมธิดา ว่างคะฮาด นักเรียน
เด็กหญิงฉัตรวัฒน์ ดั่งอินทร์ นักเรียน
เด็กหญิงฐิภาวีร์ จีรพลธนพงษ์ นักเรียน

